

namestnika: Fr. Potočnik, c. k. stavbeni svètnik in Hugo Turk, trgovec. — Druge glasove (od nekaj nad 300 do nad 200) so dobili gg. Mat. Žvanut, Fr. Rapoc, Pet. Graseli, dr. Moše in dr. Pavlič. Za g. Iv. Vilharja je tudi ta stranka glasovala.

Med škrutinovanjem, ki je blizo 2 uri trpelo, stavljal je g. dr. Kar. Bleiweis resolucijo, ki je bila z ogromno večino glasov sprejeta, da bi v prihodnje večina opravičnih svetovalcev banke jemala se iz ljubljanskih delničarjev, ker je banki na korist, da se opravični svèt večkrat skliče ter imajo svetovalci prilike natančno podučiti se o stanju posla, kar je le (?) v Ljubljani stanujočim mogoče. — Preč. g. kanonik Urh iz Ljubljane vpraša, zakaj da ni opravični svèt poprave §. 36. občenemu zboru predložil. Ta § namreč določuje v njenim svetovalcem, kadar morajo v Ljubljano k sejám, od milice 1 gld. popotnine in znamko nazočnosti v vrednosti 10 gld., kar je blizo tudi pri vseh drugih bankah. — G. podpredsednik odvráča, da se je res v naglosti, s katero se je občni zbor mesec poprej v opravičnem svètu moral določiti, na to pozabilo, da bo pa prihodnjemu občenemu zboru stvar se predložila. — Vrednik „Gospodarja“ je še pristavil, da se je o tem že pred poldne v opravičnem svètu pogovarjalo ter soglasna želja izrekla, da se v tej kakor v vseh drugih rečeh prav varčno ravna, da se je pa sklepanje odložilo na prihodnjo sejo opr. svèta, v kateri bodo nazočili tudi novi opravični svetovalci. — Tako se je v lepem redu vse vršilo in upamo, da bode banka do prihodnjega občnega zbora na leta dni mirno in uspešno delovati zamogla. Na večer je bila po prizadevanju nekterih gospodov bankinih uradnikov prav ljuba veselica v čitalnični gostilnici, ter so posebno čitalnični pevci občo veselost po izvrstnem petju vzbujali.

O govedarstvu.

(Poduk v ljutomerski kmetijski šoli.)

Tele, še le zagledavši beli dan, ima v gobci in žrelu veliko žlema. Da se ne vleče teletu po črevah, daj mu v prah stolčene soli noževo šilino (špico) na jezik, da mu sol žlem razpusti in ga izbrusi.

Mnogokrat pogine temu ali ovemu gospodarju lepo tele, ker se je zapeklo v njem govno (blato), ali pa zato, ker je začelo liti od njega. Preprosti narod pa dolži zarad take nesreče čarovnice (copernice) in čim starejše so ženice, tim pred so krive! A, dragi kmetovalec! vse to so ukoreninjene stare bedarije med narodom že od nekedaj, katere morejo odpraviti le dobre narodne šole. —

Tele, ki se je povrglo, ima po črevah smolasto reč. Zato pa je mila natora že preskrbela tudi tem mladičem take hrane, katera ima ravno zadosti solne kisline v sebi, da v pravej meri

pospešuje iztrebljevanje omenjenega govna. In ta hrana je — prvo mleko, ki že po svoji rujavi barvi kaže, da je v njem ona žledčeva kislina. Ako bi torej tele ne dobilo tega prvega mleka, bi se ne mogel lahko izločevati smolnati žlem iz njega. Ker se žlem jako črev drži, je večkrat prav to krivo, da se blato v teletu zapre. Resno je, da imamo recept tudi zoper to bolezen; toda tele, ki je še jako občutljivo, se težko ozdravi z umetnimi zdravili. Gospodarji! najboljši recept bode to, da zapodite dekle iz hleva, ako je prišla teletu krast one najboljše narurne hrane. Bôsa je, kar pravijo, da se prvo mleko v teletu sesede ali vsiri (!), ampak le ženskam ugaja sir, ki ga napravljajo iz tega mleka teletu na krivico!

Zizna teleta nadleguje tudi hitrica — lije od njih. Proti hitrici telečji imaš ta-le recept: Zmešaj 5 do 10 granov opija, $\frac{1}{2}$ do 1 lota krede in vse to z enim jajčnim rumenjacom. Ako vsega tega nemaš, dajaj teletu surova jajca z lupino vred. Ti dve zdravili ste za še sesajoča teleta. Za odstavljanje pa je to-le: $\frac{1}{4}$ do $\frac{1}{2}$ lota rabarbarovih korenin, $\frac{1}{2}$ lota cimeta in 2 lota krede. Vse to zmešaj s tremi rumenjaki jajčnimi in dajaj teletu 3krat na dan vselej 3. del od tretjinke vsega tega. Ako pa tega nemaš, velja tudi juha prežgane moke. Glej, vsega tega ti ne bode treba, ako pustiš teletu natorno pravico. Mleko pa le tačas vzemi in ga tudi moraš vzeti teletu, ko ni moglo vsega pozizati, sicer bi kravi začelo vime otekati, in tako zaostalo gujilo mleko bi gotovo škodovalo tudi teletu. Naj ti bode mar, dragi gospodar! da se prepričaš, je li dekla do čistega in o pravem času pomolzla kravo! Oteklo vime ozdravlja se po tem-le receptu: Razpusti 1 lot svinčenega sladkorja (cukra) v bokalu kamilčnega čaja, s to mlačno tekočino umivaj vime. Ako pa je vime trdo, naredi si to-le mazilo: Skuhaj v 12 lotih deževnice 4 lote mijla (žajfe), in ko je to še toplo, deni noter 1 lot pepelike (potašeljna) in 2 lota trpentinovega olja, pa vse zmešaj.

Dopisi.

Od sv. Jurja ra Šavnici. Kat. polit. društvo naše je 22. maja prav sijajni zbor imelo. Vdeležilo se ga je vkljub slabemu vremenu prav mnogo vrlih rodoljubov. Zbor je pričel predsednik z prav jedrnim govorom o važnosti zborovanja v sedajnem času. Za njim govoril je g. J. L., nadučitelj v Ljutomeru, o novi meri in vagi tako razumljivo in praktično, da ga je bilo poslušati veselje. Gosp. B. P. učitelj v Ljutomeru, je govoril o živinoreji in pokazal, katero plemo bi bilo posebno priporočati za naš kraj in kako ravnati, da se vpelje. Pristrčna hvala blagima gospodoma za podučilne besede! Naj bi še večkrat v naše društvo prišla in nam pomagala pridne naše rojake, ki so bistrega uma in blagega srca, podučevati v raznih rečeh, ktere tudi kmet vedeti mora. Konečno še nektère be-

sede o ljubezni do domovine spregovori J. K. posestnik na Jamni. Beseda mu je tekla tako gladko, kakor izurjenemu govorniku; zložil si jo je tako logično, da smo ga le občudovali. — Počastili so nas bili tudi č. g. novi dekan J. S., ki so bili z velikim veseljem pozdravljeni.

Pristavek vredništva. Poročila, kako da nekteri nespametno proti društvu rovajo, nismo ponatisnoli, ker je preobširno. Bodi vam v tolažbo to, da imajo katoliško-polit. društva iste sovražnike, kakor kat. cerkev sama. V zaupanju na Božjo pomoč delajmo mirno in previdno naprej.

Od sv. Janža na Dravskem polju. Od mnogo krajev se slišijo vsakoterni ropi, tepeži, tatinstva itd., vendar mislim, da tako zrelih in predrznih potepinov ni tako lahko najti, kakor pri nas, med katerimi so oni iz prepoljske srenje v prvi vrsti, kar sledeča prigodba kaže.

18. maja se pripeljem po cesti s Ptuja, ter srečam blizo vesi popotnika z vozom, ki prodavata smokve, rožiče itd. Eden je peljal konjiča, drugi ves krvav je šel zadi brez klobuka med dvema ženskama, ki ste roke vile in se plašno nazaj ogledavale. Ko se bliže oštarije tik velike ceste pripeljem, zagledam štiri fantaline gori omenjene srenje, ki so bili žganjice pijani in v prahu pokotani. Ko mene zagledajo, se mi hitro postavijo nasproti, kakor se mi je zdelo, za boj.

Mene je začelo skrbeti za ženo in dvoje malih otrok, katere sem od zdravnika iz Ptuja peljal. Ko pridem do njih, me srdito gledajo, ali vendar se nobeden ne gane; gotovo so si mislili, da mi utegnejo veščani na pomoč priti. Pozneje sem zvedel, da so ti štirje divjaki gori omenjenemu barantaču, ko je blizo oštarije prišel, fajfo iz ust strgali, in ker jo je nazaj imeti hotel, mu še klobuk raztrgali in povrh mu še po glavi za popotnico dali. — Ta surovost prekosi vse druge, o katerih nam „Sl. Gospodar“ poroča, ker so malo-pridneži o belem dnevu na veliki cesti tujega človeka, kateri jim še nikdar ni žalega storil, tako tolovajsko napadli! Ali jih je sodnji priporočil, ne vem, ker jih menda ne pozna; ravno veliko bi mu pa tudi ne hasnilo.

Tudi jaz pritrđim nasvetu F. B., obč. predstojnika pri Ločah v št. 19. „Gosp.“, da vložimo peticijo do vlade zavolj take vrste ljudi, in ako nič ne pomaga, bomo prisiljeni silo s silo odvrčevati. —
F. L. posestnik v Staršah.

Iz Vozenice, 27. maja. Pretekli petek 23. maja po noči je velik požar vse imetje nekega tukajšnjega kmeta uničil in upepelil. Vzrok požara se ne zna. Nesreča je še posebno zaradi tega obžalovanja vredna, ker je tudi otrok, ki je služil pri hiši za pastirja, zgorel; dekla, ki ga je hotela rešiti iz plamena, se je sama hudo opekla. Zgorelo je nekaj živine (ovec in svinj), pa tudi nekoliko denarja, ki si ga je kmet za vsakdanjo rabo

prihranil. K sreči vendar je imel revež svojo hišico zavarovano, sicer bi moral zdaj prijeti za be-raško palico. — Kmetje! tolikrat se je že pri kat. pol. društvu govorilo, da bi si vendar zavarovali svoje hiše; ustanovilo se je ravno tukaj nalašč opravništvo „Slovenije“, vendar malokdo se oglasi, vsak marveč čaka nesreče, dokler ga že zadene. Spoznajte, da vam le dobro hočemo; vi se pa nas izogibate, da se nebi nemškutarjem zamerili, ki vam v taki sili itak nič ne pomagajo. Dokler še hiše stojé, jih zavarujte, pogorelih si ne morete!

Na murskem polju. 1. jun. Včeraj so volili veliki posestniki gornjeradgonskega okraja v okr. zastop. Propala je za nekatere glasove narodna stranka. Zastopali bodo Slovence v važnih denarstvenih zadevah zopet Nemci Radgončani in nekteri tukajšnji nemčurji. Kdo je tega kriv? Odgovor: Duše nemarne, duše revice, ktere nad slabimi časi in postavami vedno tožijo, a roko potisnejo v žep, kjer bi se moralo delovati. Celó lahko bi bila zmaga naša, ako bi se je udeležili oni, na ktere smo se trdno zanašali. Kdo je še več kriv? Dva možiča, ktera slovenske zemlje kruh jesta, pa sta vrgla pošten narodni značaj v blato, in se hlinita okoli naših sovražnikov. Prvi je nekđaj „pohlevni“ šentpeterski školnik Simonič, o katerem ne zinemo nič več, nego da je najhujši nemškutar med učitelji na Slovenskem, in da že težko čaka na „krvavo“ zasluženi penzijo. Drugi je — negovski Špirk! Ohó oče Špirk, ste že zvovali, da je vaše „glorije“ med kmeti konec, in da ne bi nikdar več od teh izvoljeni bili? Zavolj tega ste šli ponižno koledovat k radgonskim mestjanom, naj vas povzdignejo v čast „bezirksvertretarja?“ Zavolj tega ste si priberačili, gospodu Simoniču enako, od starih babie neki „volmoht“, in ste volili v zastop slovenskega okraja same Nemce in pa — samega sebe! S tem ste tudi slepcem oči odprli, ki so dosihmal imeli nekaj zaupanja do vas. Ostanite želar ali dohtar brez klobuka, ali kar si bodi, a mi rečemo: v imenu prebivalcev tega okraja ne genite jezika več! Stopili ste v službo Nemcev — z Bogom! Upamo pak, da bodo prihodnjo saboto kmetje volili poštene slovenske može!

Slavno vredništvo!

Prosim, da sledeče vrste sprejmete v svoj cenjeni list:

Iz poročila o volilnem shodu v Celji v „Sl. Gosp.“ št. 22. bi utegnil kdo sklepati, da se strinjamo z resolucijami, ki so se tamkaj sprejele. Šel sem v Celje mislé, da se bodo shoda udeležile obe narodne stranke, kar se v moje začudenje ni zgodilo. Menil sem vendar, da bode mogoče mirno razpravljanje in sem toraj tudi mislil govoriti; ker sem se pa po govoru g. dr. Zarnika o nasprotnem prepričal, sem zbor za-

pustil poprej, ko se je o kateri koli stvari glasovalo ali sklepalo.

S posebnim spoštovanjem

Dr. J. Ev. Lipold.

V Šmartnem 1. junija 1873.

Za poduk in kratek čas.

Pod Radvanjskoj lipoj.

V Radvanji, nekdanj slovenski vesi slabe ure hodá od Maribora, pod severnim znožjem Pohorja, blizo belega dvora, v katerem stanuje, kadar je doma, prijatelj Slovencev, Frice Brandstätter, tam stoji stara košata lipa, ki ima zgodovinskega imena slavo, ker je pod njenimi vejami že prenmogo sladkega vina se iztočilo, marsikteri lovski in drugi „šmavs“ se vršil, marsikteri Mariborčan se ga dobro nažajfal, da je nazaj gredé domú sam seboj se kregal in vsak kamen na stezi našel in premaknil. — Nove slave si je pa pridobila Radvanjska lipa v saboto 24. majnika, prav tisti den, ko so monarhisti v Parizu odpravili predsednika republike, Dolfija Thiers-a, — ker se je pod njoj — namreč pod lipoj, a ne pod republikoj — slavil pričetek nove Radvanjske šole. Gledal je tudi in vse na tanko slišal, čeravno ni bil povabljen, poročevalec, ki hoče slovesnost ob kratkem popisati, da se postavi tudi v „Gosp.“ dostojin spominek Radvanjski lipi in šoli, ter se ne godi kakor sè Slomšekovim spominkom, ki v zmedeni registraturi marib. čitalnice pokopan leži.

Pri slovesnem cerkvenem opravilu v vendnavski škofovski kapeli so gg. učitelji lepo ubrano — nemški peli. Pri povzdigovanji so nazoči učitelji učencem kimali, da naj pokleknó, učitelji sami pa tega niso storili, kar je pač čuden „Anschauungs-Unterricht“. Kmetski otročiči so si menda mislili: Poklekovati in Boga ponižno moliti, je le za nas kmetske betice, ne pa za gospode! Po opravilu gre množica pod lipo. Oddehni se malo dragi bralee, da ti sape ne zmanjka! Pod lipo se je govorilo dolgo in mnogo, slabo in dobro, kakor je že navada in sad „poerbanega“ greha. Prvi je govoril g. Dominkuš, učitelj, ali prav za prav profesor na marib. pripravniči, nemško se ve da, kar je itak stara lipa že zdavno slišati navajena. Beseda ravno ni bila slabo sestavljena, ko ne bi bila tako grozno naduta, kar so mu nedavno tudi učitelji v Ptujii očitali. Med govor je bil vpletel nekoliko slovenskih besed — drobtinice za slovenske Lazarje od nemškega bogatina. Ko bi bil med govorom rajši rekel „Bog“ kakor pa „višji duh“, bi ga vsaj otroci in starši bili razumeli. —

Drugi govornik bil je Fricetov prijatelj g. Wretzel, ki se je kot šolski oča zahvalil vsem, ki so šolo ustanoviti pomagali. Da je tudi on nemški govoril, se ume samo ob sebi, kajti tudi njega je nemškutarska šolska omika mladih let dotle spravila,

da mile in lepe materinščine ne ume, kar ga pa ne zmodri, da bi kot šolski oča si prizadeval, da se šolska mladež bolj primerno vzreja. — Novi radvanjski učitelj, g. Jager, nadučitelj magdalenski, g. C., sta mirno in lepo nekatere besedice spregovorila. Naposled so še g. župnik magdalenski nekaj povedali. — Hudega se nič zgodilo ni, le da so vsi govorniki pod slovensko lipo, pod slovenskim Pohorjem, v slovenski vesi radvanjski, med slovenskimi stariši in otroci nemško govorili! To je merilo, kakošna da bode nova šola.

Potem so jedli in pili in se smejali. — Šola v Radvanji bila bi že dobra, ko bi bila za Slovence pametno in pedagogično uravnana, slovenska šola, in za nas, zadolžene Radvanjčane, ne tako draga. — Tako pa boš, lipa draga, gledala, kako da se ob stroških iz slovenskih rok in žuljev, od slovenskih staršev, mladež slovenska ponemčuje ter vzreja polutansk rod, najboljši materijal za tiste, ki hočejo meje veliki Nemčiji onkraj Krasa na obalih jadranskega morja zasaditi. Pa kaj zato? Vsaj je zdaj šola svobodna in še učitelji po vrhu!

Charivari, beri: šarivári ali pa po slovenski: čiri-čari.

Česar so vse Jezuiti krivi! „Marbg. Zeitg.“, torej list nemške inteligencije, piše: „Mac-Mahonova, fanatično tercijska žena hlače nosi. Kakošna prememba po naredbi Jezuitov!“ da je namreč Mac-Mahon predsednik ljudovlade postal. Al so mar tudi Jezuiti krivi, da so liberalci tako čudno bedasti?

Kako razni ljudje o eni in isti stvari različno sodijo! Kadar v pozni spomladi sneg zapade ali mraz nastopi, žalujemo navadni ljudje ter smo si v skrbi, kaj bo? Vse drugače mestni postopač, kteremu ni treba zemlje obdelovati in davkov plačevati, pa vendar svoj gotov in dober zaslužek ima. Eden takih je načéckal te dni sledeče vrste v „Tagesp.“: „V Ljubljani je začelo včeraj (31. maja) ob štirih popoldne snežiti. Gorkomer je kazal samo 7 stopinj gorkote. Malo tolažbe za izlete.“

„Političen katekizem!“

S polnim prepričanjem rečemo, da kar je verski katekizem katoličanu, je ta „politični katekizem“ vsakemu državljanu, ki hoče kaj več biti kakor metla v rokah sebičnih kričačev in ljudskih goljufov. Na 48 straneh prav umevno pisane, zlata vredne knjižice najdeš natančni poduk o državi in njeni ustavi od začetka (oktoberska diploma) noter do nove aprilske ustave z direktnimi volitvami; dalje poduk o občini ali srejni, o volitvi v obč. zastop; o županiji ali veliki občini po izgledu hrvatsko-ogerskih (prav za prav staro-slovenskih) županij ali komitatov, ki